

Natura 2000-område nr. 49 Gudenå og Gjern Bakker

Områdebeskrivelse

Habitatområdet omfatter en strækning på 23 km af Gudenåen og den ånære del af Gudenådalen mellem Silkeborg og Kongensbro - samt den brede, nedre del af Gjern ådal og en stor del af Gjern Bakker. Gudenådalen er specielt i den øvre del af habitatområdet en bred smeltevandsdal. Gjern Bakker er en udvasket erosionsrest, der ligger fremskudt, afgrænset af Gudenådalen og Gjernådalen med St. Troldhøj som det højeste, markante udsigtspunkt. Den næringsfattige jord i de stærkt kuperede Gjern Bakker indeholder store egekrat og enkelte rester af tidligere mere udbredte heder med hedelyng og våde hedepartier med klokkelyng.

Neden for Gjern Bakker breder Gjern ådal sig ud. Ved udløbet i Gudenå vider åen sig ud til en egentlig sø - Sminge Sø.

Flere steder i området er små dødishuller, afsnørede mæandre og opgivne tørvegrave under tilgroning med hængesæk.

Det samlede areal er på 815 ha.

Vigtigste naturværdier

Området domineres af Gudenåen og det store tilløb Gjern Å. Begge vandløb indeholder veludviklet vandplantevegetation på stort set hele strækningen. Vandløbene er omgivet af enge med mindre rigkær og hængesæksområder.

I Gudenåen findes desuden grøn kølleguldsmed. Odderen lever i begge vandløbsstrækninger.

Det andet store naturområde er Gjern Bakker og Egedals Mose umiddelbart nord herfor. Her findes skovpartier med skovbevokset tørvemose, elle- og askeskov, bøg på mor med kristtorn og enkelte hederester med hedelyng og våde hedepartier med klokkelyng. I Egedals Mose findes desuden benbræk.

Trusler mod områdets naturværdier

Der er foretaget en tilstandsvurdering for de fleste af områdets naturtyper, og truslerne mod udpegningsgrundlaget er registreret.

Mange af de naturtyper, som området er udpeget for at beskytte, vurderes at være påvirket af atmosfærisk kvælstofdeponering (eutrofiering). Flere steder er der problemer

som følge af tilgroning pga. manglende afgræsning, ligesom afvanding er en trussel for naturværdierne flere steder i området.

Målsætning og indsats

Det overordnede mål for området er, at områdets vandløbsnatur skal have gunstig naturtilstand, stor grad af naturlig dynamik og gunstige fysiske forhold. Den omliggende skovnaturen skal sikres med en god naturtilstand og kontinuitet, og de lysåbne naturtyper, heder, overdrev og rigkær, der er knyttet til ådalen, skal udvides og sammenkædes.

Områdets bestand af odder, damflagermus og grøn kølleguldsmed skal sikres gode levesteder og spredningsmuligheder..

Indsatsen vil helt overvejende dreje sig om at sikre og/eller genindføre lysåbne forhold ved rydning af opvækst og drift (græsning) af naturtyperne. For mange vandafhængige naturtyper vil det desuden være afgørende at sikre en forbedret hydrologi, ligesom der skal sikres gode levesteder for f.eks. odder, stor vandsalamander og grøn kølleguldsmed i og omkring vandløbene. Skovnaturtyper sikres ved indgåelse af aftaler med skovejere. Der foretages en udvidelse og sammenkædning af forekomsterne af heder, rigkær og overdrev, hvor det naturmæssigt er muligt.

Oversigt over væsentlige indsatser til gennemførelse af denne plan:

Indsats	Stort omfang	Mindre omfang	Undersøges nærmere	Ikke anvendt
Rydning, fjernelse af uønsket opvækst Herunder bekæmpelse af invasive arter	X			
Forbedring af hydrologi Fx ved at standse dræning, genoprette vandløb, fjerne diger		X		
Ekstensiv drift Fx indførelse eller opretholdelse af græsning, høslet mm.	X			
Sikring af arealer	X			

Sikring af natur der ikke pt. er beskyttet (fx stenrev og skovnatur)				
Reducere forstyrrelser Fx færdsel, sejlads og jagt		X		
Forbedring/sikring af levesteder Fx ved etablering af vandhuller, sikring af redetræer eller større fouragerings- eller yngleområder		X		